

vsebina (klikni naslov za vsebino)

 uvod vsebina smernic	1 del 0 poglavij	uvodna beseda Objavil: IP	
 pasti spletnih forumov na kaj paziti, ko uporabljamo forume?	1 del 0 poglavij	kaj se dogaja na njih? Objavil: IP	
 zloraba osebnih podatkov na forumih kdaj gre za zlorabo, primeri zlorab in sovražni govor	1 del 3 poglavja	primeri Objavil: nadzornik	
 iskanje "krivca" kako najti kršitelja?	1 del 2 poglavji	kaj storiti? Objavil: raziskovalec	
 napotki za uporabnike forumov nasveti za varno uporabo forumov	1 del 0 poglavij	na kaj paziti? Objavil: IP	
 napotki za upravljalce forumov kako se izogniti zapletom?	1 del 0 poglavij	kaj torej narediti? Objavil: raziskovalec	
 zaključek še zadnji napotki	1 del 0 poglavij	povzetek Objavil: IP	

O smernicah Informacijskega pooblaščenca

Namen smernic IP je podati skupne praktične napotke za posameznike, katerih osebni podatki (OP) se obdelujejo, na jasnem, razumljiv in uporaben način in s tem odgovoriti na najpogosteje zastavljena vprašanja s področja varstva osebnih podatkov, s katerimi se ti posamezniki srečujejo. S pomočjo smernic naj bi tako dobili uporabne nasvete o uveljavljanju svojih pravic glede obdelave osebnih podatkov, kot jih določa Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljevanju ZVOP-1).

Pravno podlago za izdajo smernic Pooblaščenca daje 49. člen ZVOP-1, ki med drugim določa, da Pooblaščenec daje neobvezna mnenja, pojasnila in stališča o vprašanih s področja varstva osebnih podatkov in jih objavlja na spletni strani ali na drug primeren način ter pripravlja in daje neobvezna navodila in priporočila glede varstva osebnih podatkov na posameznem področju.

Oglejte si tudi:

- [Mnenja IP](#)
- [Brošure IP](#)
- [Smernice IP](#)

Uvod

Spletni forumi¹ so že dalj časa zelo popularna oblika komunikacije uporabnikov interneta. Predvsem se uporabljajo za vprašanja in nasvete z različnih področij ter za komentiranje zanimivih dogodkov. Mnogi med njimi imajo številne zveste uporabnike, ki se za nasvete z določenega področja vedno obrnejo na forum.

Eden izmed glavnih razlogov za takšno uspešnost forumov je (navidezna) anonimnost njihovih uporabnikov. Posameznik si izbere vzdevek (nickname) in tako »pod krinko« lahko sprašuje, kar želi, oz. podaja svoje mnenje, ne glede na njegovo (ne) primernost in se mu pri tem ni treba bati, da bi njegovi znanci in prijatelji zvedeli za to. Sproščenost povprečnega uporabnika pri uporabi foruma pa pogosto lahko pripelje do nepazljivosti in pretiranega zanašanja na anonimnost. Dejstvo je, da ravno možnost dajanja anonimiziranih izjav lahko povzroči ogromno škodo posamezniku, če se kasneje razkrije, da je avtor. Prav tako je treba upoštevati, da uporabniki na forumih zelo pogosto objavljajo osebne podatke drugih, s tem pa trčimo tudi ob pravice teh oseb. Javnost forumov je tako hkrati razlog za njihovo privlačnost in uspeh, kot tudi razlog za številne nevarnosti njihove uporabe.

Namen smernic je opozoriti uporabnike spletnih forumov na nevarnosti, ki tam nanje prežijo, jim svetovati, kako preprečiti zlorabe in kako nanje reagirati. Prav tako podajamo usmeritve za upravljavce spletnih forumov, ki so pod določenimi pogoji lahko odgovorni za vsebine na spletnih forumih.

¹ Izraz spletni forumi oz. forumi se v teh smernicah uporablja tudi za spletne strani, ki jih sicer ne uvrščamo neposredno med spletne forume, na katerih pa imajo uporabniki možnost komentiranja novic, kot so spletne strani dnevnih časopisov ipd.

Pasti spletnih forumov

Na spletu se pogosto ne zavedamo, da nam **anonimnost ni zagotovljena**. Samo zato, ker vas vaš sogovornik na forumu ne vidi, še ne pomeni, da ne more priti do vaših osebnih podatkov in ugotoviti, kdo ste. **Uporaba vzdevka sama po sebi ni zagotovilo za anonimnost**. Če pri registraciji na forum vpišete svoje prave osebne podatke, bo kakšen spretnejši uporabnik morda znal priti do njih in jih zlorabiti. Prav tako se lahko zgodi, da sicer pri uporabi foruma ne boste razkrili svojih osebnih podatkov, vendar pa jih boste razkrili pri uporabi kakšne druge storitve. Tako lahko npr. nekdo ugotovi vašo identiteto, ker poveže vaše uporabniško ime, ki ga uporabljate na spletnem forumu, z istim uporabniškim imenom, ki ste ga uporabili, ko ste oddali kakšen spletni oglas. Treba je namreč upoštevati, da **splet predstavlja izjemno množico spletnih mest in ne le posamezne spletne strani**. S pomočjo spletnih iskalnikov je **na spletu zelo enostavno povezati podatke na različnih spletnih straneh**. Vaša identiteta je tako lahko razkrita na zakonit ali pa tudi na nezakonit način. Podobno se je zgodilo v spodnjih primerih, ki jih je prejel Informacijski pooblaščenec.

Ana je iz dolgočasje na delovnem mestu pogosto sodelovala na spletnem forumu, namenjenemu reševanju zdravstvenih težav. Njen sodelavec je to ugotovil in vsem sodelavcem in delodajalcu po elektronski pošti poslal povezave do Aninih izjav na forumu. Tako so vsi prejemniki izvedeli o Ani informacije zelo zasebne narave (v zvezi z njenimi zdravstvenimi težavami). Ana ne ve, kateri sodelavec je to storil.

Goran je pogosto pod uporabniškim imenom »Johnny« klepetal na spletnem forumu o njegovi najljubši glasbeni zvrsti. Ob priložnosti se je z nekim uporabnikom sprl glede tega, katera glasbena skupina je boljša. Ob tem se je drugi uporabnik tako razjezil, da je razkrinkal Goranovo identiteto, tako da je na forumu objavil njegovo ime, priimek in naslov ter katero uporabniško ime uporablja. Vsi uporabniki foruma torej vedo, kdo je za uporabniškim imenom »Johnny« in kakšno je njegovo stališče. Prav tako pa vsi vedo, kje Goran živi. Uporabnik, ki je Gorana razkrinkal, ga je nato še ozmerjal in si izmislil zelo grde reči o njegovem dekletu in priložil njene ponarejene gole slike. Dekle je imelo zaradi tega v šoli hude težave, saj so jo vsi vrstniki, ki so uporabniki foruma, zato zasmehovali.

Pasti spletnih forumov

Primerov, kot sta prej opisana, je na spletnih forumih zelo veliko, saj uporabniki pogosto pri registraciji na spletni forum vpišejo svoje prave osebne podatke – tudi tiste, ki za samo registracijo niso potrebni (npr. domači naslov). Do zlorab lahko pride tudi, kadar uporabljate računalnike, ki jih uporabljajo tudi drugi (npr. v knjižnici) in se po uporabi ne odjavite oziroma za seboj skrbno ne izbrišete svojih podatkov.

V vsakem primeru potencialne zlorabe je treba najprej ugotoviti, ali in katere pravice so bile posamezniku kršene. Tako je v prvem primeru lahko šlo za kaznivo dejanje razžalitve ali obrekovanja Gorana in njegovega dekleta, poseg v njuno zasebnost in morda tudi za zlorabo njihovih osebnih podatkov. V drugem primeru pa je storilec celo razkrinkal Anine občutljive osebne podatke sodelavcem in delodajalcu.

Zloraba osebnih podatkov na forumih

[Primeri zlorab](#)
[Sovražni govor](#)

Kdaj gre za zlorabo osebnih podatkov po ZVOP-1?

Ni vsaka uporaba osebnih podatkov že nujno zloraba po ZVOP-1. Izpolnjeni morajo biti skupaj naslednji pogoji:

1. da so **predmet zlorabe varovani osebni podatki**: osebni podatki so vsí podatki, iz katerih je posameznik določljiv. To so npr. ime, priimek, naslov, datum rojstva, pa tudi fotografija ali posnetek glasu. Poznamo pa tudi t. i. občutljive osebne podatke, kot so npr. podatki o rasnem, narodnem ali narodnostnem poreklu, političnem, verskem ali filozofskem prepričanju, zdravstvenem stanju, spolnem življenju, itd. Tako v primeru a) kot v primeru b) je torej šlo za osebne podatke.
2. da posameznik za objavo osebnih podatkov **ni podal osebne privolitve** ali da za to **ne obstaja podlaga v zakonu**.
3. da so **osebni podatki del zbirke ali namenjeni vključitvi vanjo**: vsi osebni podatki sami po sebi niso varovani z ZVOP-1. Takšno varstvo dobijo le, če so del zbirke osebnih podatkov ali pa so namenjeni vključitvi v zbirko. Tako v Goranovem primeru ne bo šlo za kršitev ZVOP-1 (lahko pa gre za kršitev osebnostnih pravic), če je podatke razkril prijatelj, ki mu je Goran zaupal svoje uporabniško ime. Po drugi strani pa bi šlo za kršitev ZVOP-1, **če bi Goranove osebne podatke na forumu objavil upravljavec foruma**, ki ima dostop do vseh uporabniških imen in profilov in je do Goranovih osebnih podatkov prišel z vpogledom v zbirko uporabniških imen. V takšnem primeru se torej upravljavec foruma šteje za **upravljavca zbirke osebnih podatkov**.

Če so izpolnjeni zgoraj navedeni pogoji, da gre za zlorabo osebnih podatkov, podajte prijavo Informacijskemu pooblaščenču:

- po telefonu: 01 230 97 30
- po elektronski pošti: gp.ip@ip-rs.si
- na spletni strani: <http://www.ip-rs.si/kazalo-kontakt-iskalnik/kontakt/>
- po navadni pošti:

Informacijski pooblaščenec

Vošnjakova 1

p.p. 78

1001 Ljubljana

Zloraba osebnih podatkov na forumih

Primeri zlorab

Kako ugotovim, kdo je gostitelj (angl. *host provider*) določene spletne strani?

V nadaljevanju podajamo nekaj primerov zlorab in načinov ravnanja. V vseh navedenih primerih je bistvenega pomena, **na kakšen način je uporabnik dobil vaše osebne podatke**. Če jih je dobil z **vdorom v računalniško zbirko podatkov**, gre za kaznivo dejanje in lahko podate prijavo pri policiji ali državnem tožilstvu. Če pa menite, da je uporabnik vaše osebne podatke **dobil od upravljavca foruma** (npr. prek poznanstva z upravljavcem), lahko podate prijavo pri Informacijskem pooblaščenču.

Kako doseči umik vsebine s spletnega foruma, za katero menim, da je nezakonita?

Za umik sporne vsebine bo najhitrejša pot, če se obrnete na upravljavca foruma, saj lahko od njega **zahtevate umik sporne vsebine!** Kot izhaja iz določb **Zakona o elektronskem poslovanju na trgu** (Ur. l. RS, št. 61/06 s spremembami in dopolnitvami; ZEPT), upravljavec foruma (kot gostitelj vsebin) namreč ne odgovarja za objavljene vsebine, če zanje ne ve. Vendar pa se **po vašem opozorilu na protipravno vsebino ne more več šteti, da upravljavec ni vedel zanjo**. Zato se lahko zgodi, da bo upravljavec, ki sporne vsebine na vašo zahtevo ne umakne, odgovarjal za posledice objave.

I. odstavek 11. člen ZEPT opredeljuje omejitve odgovornosti ponudnika storitev gostiteljstva in določa naslednje:

*Kadar se storitev informacijske družbe nanaša na shranjevanje podatkov, ki jih zagotovi prejemnik storitve, **ponudnik storitev ni odgovoren za podatke, ki jih je shranil na zahtevo prejemnika storitve, ki ne deluje v okviru njegovih pooblastil ali pod njegovim nadzorom, pod pogojem, da ponudnik storitev:***

- *ne ve za protipravno dejavnost ali podatek in mu v zvezi z odškodninsko odgovornostjo niso znana dejstva ali okoliščine, iz katerih izhaja protipravnost, ali*
- *nemudoma, ko mu je protipravnost znana, ukrepa tako, da podatke odstrani ali onemogoči dostop do njih.*

Če pa boste pri zahtevi za umik spornih vsebin neuspešni, lahko na podlagi drugega odstavka 11. člena ZEPT **od sodišča zahtevate, da upravljavcu foruma naloži ustavitev ali preprečitev kršitve ter da zaradi odkrivanja in preprečevanja kaznivih dejanj, varstva zasebnosti, varovanja tajnih podatkov in poslovne tajnosti odredi odstranitev nezakonitih vsebin ali onemogočanje dostopa do njih**. Takšen predlog lahko sodišču v javnem interesu posredujejo tudi za nadzor pristojni upravni organi, skladno s področno zakonodajo.

Zloraba osebnih podatkov na forumih

[Kdaj gre za zlorabo osebnih podatkov po ZVOP-1?](#)

Primeri zlorab

Uporabnik na forumu objavi vaše osebne podatke (ime, priimek, naslov ipd.).

Če želite čimprejšnjo odstranitev podatkov s foruma, lahko zahtevate umik vsebine od upravljavca foruma oz. od sodišča na podlagi 11. člena ZEPT.

Prav tako lahko pred pristojnim sodiščem podate zahtevo za prenehanje s kršitvami osebnostnih pravic po 134. členu Obligacijskega zakonika, ki lahko odredi prenehanje dejanja, preprečitev takšnega dejanja oz. odstranitev njegovih posledic.

Če menite, da je osebne podatke pridobil iz zbirke podatkov o registriranih uporabnikih, katero vodi upravljavec spletnega mesta ali ponudnik internetnega dostopa, podajte prijavo pri Informacijskem pooblaščenecu.

Uporabnik (npr. bivši fant / dekle) na spletu objavi vaše gole fotografije.

Če želite čimprejšnjo odstranitev podatkov s foruma, lahko zahtevate umik vsebine od upravljavca foruma oz. od sodišča na podlagi 11. člena ZEPT.

Prav tako lahko pred pristojnim sodiščem podate zahtevo za prenehanje kršitev osebnostnih pravic po 134. členu Obligacijskega zakonika, ki lahko odredi prenehanje dejanja, preprečitev takšnega dejanja oz. odstranitev njegovih posledic.

Zloraba osebnih podatkov na forumih

[Sovražni govor](#)

[Kdaj gre za zlorabo osebnih podatkov po ZVOP-1?](#)

Primeri zlorab

Bivša prijateljica na spletu objavi vašo zaupno elektronsko pošto / pismo.

Vložite zasebno tožbo zaradi suma storitve kaznivega dejanja nedovoljene objave zasebnih pisanj po 140. členu Kazenskega zakonika pred pristojnim kazenskim sodiščem.

Uporabnik se lažno podpisuje pod sporočila z vašim imenom in priimkom.

Če uporabnik s tem izkorišča vaše pravice, si na vaš račun pridobiva premoženjsko korist ali prizadene vaše osebno dostojanstvo, podajte prijavo pri policiji ali državnem tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja kraje identitete po četrtem odstavku 143. člena Kazenskega zakonika.

Prav tako lahko pred pristojnim sodiščem podate zahtevo za prenehanje kršitev osebnostnih pravic po 134. členu Obligacijskega zakonika, ki lahko odredi prenehanje dejanja, preprečitev takšnega dejanja oz. odstranitev njegovih posledic.

[naprej](#)

Zloraba osebnih podatkov na forumih

[Kdaj gre za zlorabo osebnih podatkov po ZVOP-1?](#)

Primeri zlorab

Uporabnik na spletu razkrije vašo bolezen.

Če menite, da je ta podatek pridobil iz kartoteke zdravstvene ustanove ali s strani zaposlenih v ustanovah, ki razpolagajo s tem podatkom, podajte prijavo pri Informacijskemu pooblaščenču.

V nasprotnem primeru pa, če želite čimprej odstranitev podatkov s foruma, lahko zahtevate umik vsebine od upravljavca foruma oz. od sodišča na podlagi 11. člena ZEPT.

Prav tako lahko pred pristojnim sodiščem podate zahtevo za prenehanje kršitev osebnostnih pravic po 134. členu Obligacijskega zakonika, ki lahko odredi prenehanje dejanja, preprečitev takšnega dejanja oz. odstranitev njegovih posledic.

Uporabnik vas na forumu zmerja in vas žali.

Vložite zasebno tožbo zaradi suma storitve kaznivega dejanja razžalitve oz. obrekovanja (odvisno od primera) pred pristojnim sodiščem.

Če želite čimprej odstranitev podatkov s foruma, lahko zahtevate umik vsebine od upravljavca foruma oz. od sodišča na podlagi 11. člena ZEPT.

Prav tako lahko pred pristojnim sodiščem podate zahtevo za prenehanje kršitev osebnostnih pravic po 134. členu Obligacijskega zakonika, ki lahko odredi prenehanje dejanja, preprečitev takšnega dejanja oz. odstranitev njegovih posledic.

Zloraba osebnih podatkov na forumih

[Kdaj gre za zlorabo osebnih podatkov po ZVOP-1?](#)

Primeri zlorab

Uporabnik na spletu brez dovoljenja objavi vaš članek.

Zahtevate lahko umik vsebine od upravljavca foruma na podlagi 11. člena ZEPT.

Od pristojnega sodišča lahko zahtevate:

1. da prepove kršenje in bodoče kršitve;
2. da se odpokličejo predmeti kršitve iz gospodarskih tokov z upoštevanjem interesov dobrovernih tretjih oseb;
3. da se odstrani stanje, ki je nastalo s kršitvijo;
4. da se nepreklicno odstranijo predmeti kršitve iz gospodarskih tokov;
5. da se uničijo predmeti kršitve;
6. da se uničijo sredstva kršitve, ki so izključno ali pretežno namenjena ali se uporabijo za kršitev in so v lasti kršilca;
7. da se upravičencu prepustijo predmeti kršitve proti plačilu proizvodnih stroškov;
8. da se sodba objavi.

Uporabnik se podpiše pod vaš članek, kot da je njegov in ga brezplačno objavi na spletu.

Zahtevate lahko umik vsebine od upravljavca foruma na podlagi 11. člena ZEPT.

Podajte prijavo pri policiji ali ovadbo pri državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja kršitve moralnih avtorskih pravic po 147. členu Kazenskega zakonika.

Od pristojnega sodišča lahko zahtevate:

1. da prepove kršenje in bodoče kršitve;
2. da se odpokličejo predmeti kršitve iz gospodarskih tokov z upoštevanjem interesov dobrovernih tretjih oseb;
3. da se odstrani stanje, ki je nastalo s kršitvijo;
4. da se nepreklicno odstranijo predmeti kršitve iz gospodarskih tokov;
5. da se uničijo predmeti kršitve;
6. da se uničijo sredstva kršitve, ki so izključno ali pretežno namenjena ali se uporabijo za kršitev in so v lasti kršilca;
7. da se upravičencu prepustijo predmeti kršitve proti plačilu proizvodnih stroškov;
8. da se sodba objavi.

Zloraba osebnih podatkov na forumih

Kdaj gre za zlorabo osebnih podatkov po ZVOP-1?

Primeri zlorab

Spletni iskalniki še vedno najdejo objavo z mojimi podatki, čeprav so bili na forumu odstranjeni.

Verjetno je stran ostala včasem pomnilniku spletnega iskalnika - nasvet najdete tu: <http://www.ip-rs.si/karstvo-osebni-podatki/informacije-tehnologije-in-osebni-podatki/varstvo-osebni-podatki-na-internetu/#c793>.

V vseh primerih pa lahko takrat, ko je z ravnanjem druge osebe prišlo do občutnega posega v vašo zasebnost in vam je zaradi tega nastala škoda, vložite odškodninsko tožbo pred pristojnim sodiščem in zahtevate odškodnino na podlagi Obligacijskega zakonika.

↳ [Sovražni govor](#)

Sovražni govor je zelo pogosta oblika zlorabe na forumih in spletu na splošno. Gre za primere, kjer uporabnik javno spodbuja sovražstvo zoper pripadnike druge rase, narodnosti, vere ipd. Sovražni govor v Sloveniji **prepoveduje že Ustava**, ki v 63. členu določa, da je protiustavno vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti ter razpihovanje narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovražstva in nestrpnosti. Prav tako je protiustavno je vsakršno spodbujanje k nasilju in vojni.

Javno spodbujanje sovražstva, nasilja ali nestrpnosti pa je po določbah Kazenskega zakonika tudi **kaznivo dejanje**. Tistega, ki javno spodbuja ali razpihuje narodnostno, rasno, versko ali drugo sovražstvo, razdor ali nestrpnost, ali spodbuja k drugi neenakopravnosti zaradi telesnih ali duševnih pomanjkljivosti ali spolne usmerjenosti, pa se lahko kaznuje z zaporom. Enako velja, če nekdo širi ideje o večvrednosti ene rase nad drugo ali daje kakršnokoli pomoč pri rasistični dejavnosti ali zanika, zmanjšuje pomen, odobrava, omalovažuje, smeši ali zagovarja genocid, holokavst, hudodelstvo zoper človečnost, vojno hudodelstvo, agresijo ali druga kazniva dejanja zoper človečnost. Kot sovražni govor pa se štejejo tudi kazniva dejanja razžalitve, obrekovanja in žaljive obdolžitve proti slovenskemu narodu ali proti italijanski ali madžarski narodni skupnosti ali proti romski skupnosti, ki živijo v Republiki Sloveniji.

Ker gre za kaznivo dejanje, je v primeru sovražnega govora moč podati **prijavo na policijo** ali ovadbo pri **državnemu tožilstvu**, prijava pa se lahko **anonimno odda tudi na spletni strani projekta Spletno oko**.

Iskanje "krivca"

[Kazniva dejanja na spletnih forumih glede na način pregona](#)

Kdo lahko dobi podatke o kršitelju?

Žrtev zlorabe na forumu pogosto ne ve, kdo je kršitelj. Morda ve njegov vzdevek na forumu, vendar pa ne ve, kdo se skriva za vzdevkom, in bi želela to zvedeti. Seveda pa zakonodaja varuje osebne podatke vseh posameznikov – torej tudi kršitelja. Gre namreč za kolizijo ustavne in temeljne človekove pravice do sodnega varstva žrtve kaznivega dejanja ter na drugi strani pravice do varovanja osebnih podatkov ter komunikacijske zasebnosti domnevnega storilca tega kaznivega dejanja. Do njegovih podatkov pa v določenih primerih lahko dostopajo določene osebe.

Kako dolgo lahko upravljavec spletnega foruma hrani podatke, iz katerih je mogoče razkriti identiteto posameznega uporabnika spletnega foruma?

Uvodoma je potrebno poudariti, da sodi storitev omogočanja spletnega foruma med t. i. storitve informacijske družbe, **za katere ne veljajo določbe Zakona o elektronskih komunikacijah o obvezni hrambi podatkov v prometu elektronskih komunikacij**. Obveznost hrambe za določeno obdobje (med 6 in 24 meseci, odvisno od nacionalne zakonodaje) se nanaša samo na operaterje elektronskih komunikacij in ne na ponudnike storitev informacijske družbe. Odgovor na vprašanje glede roka hrambe je tako potrebno poiskati drugje. ZVOP-1 v 21. člen določa, da se osebni podatki lahko shranjujejo le **toliko časa, dokler je to potrebno za dosego namena, zaradi katerega so se zbirali ali nadalje obdelovali**. Po izpolnitvi namena obdelave se osebni podatki zbršejo, uničijo, blokirajo ali anonimizirajo, če niso na podlagi zakona, ki ureja arhivsko gradivo in arhive, opredeljeni kot arhivsko gradivo, oziroma če zakon za posamezne vrste osebnih podatkov ne določa drugače. Za vprašanje določitve roka hrambe je potrebno upoštevati, da se pri objavah na spletnih forumih obdelujejo različni podatki, zato je tudi rok hrambe odvisen od vrste podatkov.

Pri objavah na spletnih forumih se običajno obdelujejo npr. naslednji podatki: ime in priimek, vzdevek, drugi kontaktni podatki, IP številka, datum in čas objave, kategorije uporabnikov (npr. novinec ali izkušen uporabnik) ter različni statistični in drugi podatki (št. objav ipd.), seveda pa so med forumi precejšnje razlike. Zakonodaja posebej ne določa nekaterih vidikov delovanja spletnih forumov, zato v nadaljevanju podajamo nekaj napotkov, s katerimi bo poskrbljeno za večjo pravno varnost tako upravljavcev kot uporabnikov spletnih forumov.

Iskanje "krivca"

[Kazniva dejanja na spletnih forumih glede na način pregona](#)

Ključno je, da **upravljavec foruma postavi jasna pravila uporabe spletnega foruma**, v katerih naj bo med drugim navedeno:

1. kateri podatki so potrebni za registracijo uporabnika in kako dolgo se ti podatki hranijo

Upravljavec foruma lahko npr. v pravilih uporabe določi, da se registracijski podatki hranijo do takrat, ko uporabnik izbriše svojo registracijo. Zelo dobrodošlo je, da upravljavec spletnega foruma opredeli, kako je z registracijskimi podatki neaktivnih uporabnikov, in sicer se lahko odloči, da jih bo po določenem obdobju neaktivnosti (npr. več kot eno leto oz zadnje objave na forumu – rok ni zakonsko predpisan) brisal, lahko se pa tudi odloči, da se bodo registracijski podatki neaktivnih uporabnikov hranili dokler sami ne zahtevajo izbrisa registracije. V obeh primerih naj bo to jasno navedeno v pravilih uporabe.

2. kateri podatki se javno objavijo ob posamezni objavi in kateri podatki se o posamezni objavi hranijo »v ozadju« spletnega foruma ter kako dolgo se ti podatki hranijo

Uporabniki spletnih forumov se včasih ne zavedajo, da ob svojih objavah pustijo določene sledi oz. podatke, nekatere od teh se objavijo na samem forumu, druge pa se lahko hranijo v ozadju in niso navzven vidne. Takšen primer so recimo IP številke, ki praviloma niso objavljene ob posamezni objavi, se pa lahko hranijo v ozadju spletnega foruma oziroma v dnevniških datotekah spletnega foruma. Upravljavec spletnega foruma naj zato v pravilih uporabe jasno navede, kateri podatki so javno objavljeni in kateri se hranijo v ozadju.

Glede roka hrambe Pooblaščenec priporoča naslednje: za podatke, ki se javno objavijo, posebnega roka hrambe upravljavcu foruma ni potrebno določati, saj gre za javno objavo, in je lahko rok hrambe opredeljen z voljo uporabnika, ki lahko svojo objavo izbriše oziroma popravi. Pri podatkih, ki se shranjujejo v ozadju, pa priporočamo, da upravljavec spletnega foruma jasno opredeli nabor in rok hrambe teh podatkov. Z vidika zagotavljanja varnosti in samega delovanja spletnega foruma (npr. onemogočanje uporabnikov, ki ne spoštujejo pravila uporabe spletnega foruma, ponavljanje kršitev pod različnimi uporabniškimi imeni ali pa preprečevanja avtomatskih objav na forumu) se lahko upravljavec odloči za ustrezen rok hrambe, katerega pa mora znati utemeljiti, sam rok pa mora biti po načelu sorazmernosti ustrezen glede na namen obdelave osebnih podatkov.

Iskanje "krivca"

[Kazniva dejanja na spletnih forumih glede na način pregona](#)

3. zaradi dviga osveščenosti uporabnikov spletnih forumov glede upoštevanja spletnega bontona in določb zakonodaje ne bi škodilo opozorilo v pogojih uporabe, da se lahko podatki, s katerimi se lahko razkrije identiteta uporabnika, posredujejo organom pregona pod pogoji, ki jih določa zakonodaja.

Uporabniki spletnih forumov se vse prepogosto pod vtisom, da jim skrivanje za vzdevki na spletu omogoča anonimnost in neomejeno svobodo izražanja, včasih zatečejo tudi k zelo spornim objavam, ki lahko mejijo celo na sovražni govor ali predstavljajo druga kazniva dejanja zoper čast in dobro ime posameznika. Jasno opozorilo uporabnikom glede spoštovanja spletnega bontona, predvsem pa določb zakonodaje, naj bo tako sestavni del pogojev uporabe spletnih forumov. V kakšnih primerih lahko dobijo pristojni organi oziroma posameznik podatke o kršitelju?

Kot že rečeno, veljavna zakonodaja varuje tudi zasebnost kršiteljev. Zato je do njihovih osebnih podatkov mogoče priti le v določenih primerih. Tako lahko pristojni organi (npr. policija) od operaterjev oz. ponudnikov storitev ugotavljajo identiteto kršitelja, kadar gre za preiskavo storitve uradno pregonljivih kaznivih dejanj (pregon po uradni dolžnosti ali na predlog). Obstajajo pa tudi kazniva dejanja, ki se preganjajo na zasebno tožbo. V takšnih primerih se bo kazenski postopek zoper kršitelja začel le, če bo žrtev neposredno vložila zasebno tožbo pred pristojnim kazenskim sodiščem. Predpogoj za vložitev zasebne tožbe (enako kot tudi obtožnice ali obtožnega predloga) v kazenskem postopku pa je, da se le-ta nanaša na konkretno osebo. Ni mogoče torej vložiti zasebne tožbe proti neznanemu storilcu. Zato je pomembno razlikovanje med kaznivimi dejanji, ki se preganjajo na zasebno tožbo, in kaznivimi dejanji, ki so pregonljiva po uradni dolžnosti.

 Iskanje "krivca"

Kazniva dejanja na spletnih forumih glede na način pregona:

Kaznivo dejanje	Opis kaznivega dejanja	Člen KZ-I	Začetek
Neupravičeno prisluškovanje in zvočno snemanje	Kdor neupravičeno s posebnimi napravami prisluškuje pogovoru ali izjavi, ki mu ni namenjena, ali jo zvočno snema, ali kdor tak pogovor ali tako izjavo neposredno prenaša tretji osebi ali ji tak posnetek predvaja ali kako drugače omogoči, da se z njim neposredno seznanj.	137. člen	Na predlog
	Kdor zvočno snema njemu namenjeno zaupno izjavo drugega brez njegovega soglasja z namenom, da bi tako izjavo zlorabil, ali kdor tako izjavo neposredno prenaša tretji osebi ali ji tak posnetek predvaja ali ji kako drugače omogoči, da se z njim neposredno seznanj.		Na zasebno tožbo
Neupravičeno slikovno snemanje	Kdor neupravičeno slikovno snema ali naredi slikovni posnetek drugega ali njegovih prostorov brez njegovega soglasja in pri tem občutno poseže v njegovo zasebnost ali kdor tako snemanje neposredno prenaša tretji osebi ali ji tak posnetek prikazuje ali kako drugače omogoči, da se z njim neposredno seznanj.	138. člen	Na predlog
Kršitev tajnosti občil	Kdor se z uporabo tehničnih sredstev neupravičeno seznanj s sporočilom, ki se prenaša po telefonu, ali s kakšnim drugim elektronskim komunikacijskim sredstvom ali omogoči drugemu, da se neposredno seznanj z vsebino sporočila ali pošiljke.	139. člen	Na predlog
Nedovoljena objava zasebnih pisanj	Kdor brez dovoljenja pooblaščenca osebe, kadar je tako dovoljenje potrebno, objavi dnevnik, pismo ali kakšno drugo zasebno pisanje.	140. člen	Na zasebno tožbo
Zloraba osebnih podatkov	Kdor <ul style="list-style-type: none"> • uporabi osebne podatke, ki se obdelujejo na podlagi zakona, v neskladju z namenom njihovega zbiranja ali brez osebne privolitve osebe, na katero se osebni podatki nanašajo; • kdor vdre ali nepooblaščen vstopi v računalniško vodeno zbirko podatkov z namenom, da bi sebi ali komu drugemu pridobil kakšen osebni podatek; • prevzame identiteto druge osebe in pod njenim imenom izkorišča njene pravice, si na njen račun pridobiva premoženjsko korist ali prizadene njeno osebno dostojanstvo. 	143. člen	Po uradni dolžnosti
	Kdor na svetovnem medmrežju objavi ali omogoči drugemu objavo osebnih podatkov žrtev kaznivih dejanj, žrtev kršitev pravic ali svoboščin, zaščiteneh prič, ki se nahajajo v sodnih spisih sodnih postopkov, kjer po zakonu ali po odločitvi sodišča ni dovoljena prisotnost javnosti ali identifikacija žrtev ali zaščiteneh prič ter osebnih zapisov o njih v zvezi s sodnim postopkom, na podlagi katerih se te osebe lahko določi ali so določljive.		Na predlog

 Iskanje "krivca"

Kaznivo dejanje	Opis kaznivega dejanja	Člen KZ-I	Začetek
Kršitev moralnih avtorskih pravic	Kdor: <ul style="list-style-type: none">s svojim imenom ali imenom koga drugega objavi, prikaže, izvede ali prenese tuje avtorsko delo ali njegov del ali dovoli to storiti;skazi, okrni ali kako drugače neupravičeno poseže v tuje avtorsko delo.	147. člen	Na predlog
Kršitev materialnih avtorskih pravic	Kdor z namenom prodaje neupravičeno uporabi eno ali več avtorskih del ali njihovih primerkov, katerih skupna tržna cena pomeni večjo premoženjsko vrednost.	148. člen	Po uradni dolžnosti
Kršitev avtorski sorodnih pravic	Kdor: <ul style="list-style-type: none">neupravičeno reproducira, da na voljo javnosti, razširja ali da v najem eno ali več izvedb, fonogramov, videogramov, rtv-oddaj ali podatkovnih baz, katerih skupna tržna cena pomeni večjo premoženjsko vrednost;neupravičeno reproducira, da na voljo javnosti, razširja ali da v najem eno ali več izvedb, fonogramov, videogramov, rtv-oddaj ali podatkovnih baz, katerih skupna tržna cena pomeni veliko premoženjsko vrednost.	149. člen	Po uradni dolžnosti
Razžalitev	Kdor koga razžali. Ne kaznuje se, kdor se o kom žaljivo izrazi v znanstvenem, književnem ali umetniškem delu, v resni kritiki, pri izpolnjevanju uradne dolžnosti, časnikarskega poklica, politične ali druge družbene dejavnosti, obrambi kakšne pravice ali varstvu upravičenih koristi, če se iz načina izražanja ali iz drugih okoliščin vidi, da tega ni storil z namenom zaničevanja. Če je razžaljenec razžalitev vrnil, sme sodišče obe stranki ali eno od njiju kaznovati ali kazen odpustiti.	158. člen	Na zasebno tožbo*
Obrekovanje	Kdor o kom trdi ali raznaša kaj neresničnega, kar lahko škoduje njegovi časti ali dobremu imenu, čeprav ve, da je to, kar trdi ali raznaša, neresnično	159. člen	Na zasebno tožbo*

Iskanje "krivca"

Kaznivo dejanje	Opis kaznivega dejanja	Člen KZ-I	Začetek
Žaljiva obdolžitve	<p>Kdor o kom trdi ali raznaša kaj, kar lahko škoduje njegovi časti ali dobremu imenu</p> <p>Če dokaže resničnost svoje trditve ali če dokaže, da je imel utemeljen razlog verjeti v resničnost tistega, kar je trdil ali raznašal, se storilec ne kaznuje za žaljivo obdolžitve, lahko pa se kaznuje za razžalitev (158. člen) ali očitiranje kaznivega dejanja z namenom zaničevanja (162. člen).</p> <p>Če kdo za koga trdi ali raznaša, da je storil kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, se sme resničnost, da je oškodovanec storil kaznivo dejanje, dokazovati le s pravnomočno sodbo, z drugimi dokazi pa le, če pregon ali sojenje ni mogoče ali ni dovoljeno.</p>	160. člen	Na zasebno tožbo*
Opravlanje	<p>Kdor trdi ali raznaša kaj iz osebnega ali družinskega življenja kakšne osebe, kar lahko škoduje njenemu dobremu imenu.</p> <p>Kdor trdi ali raznaša kaj iz osebnega ali družinskega življenja drugega pri opravljanju uradne dolžnosti, politične ali druge družbene dejavnosti, pri obrambi kakšne pravice ali varstvu upravičenih koristi, se ne kaznuje, če dokaže resničnost svoje trditve ali če dokaže, da je imel utemeljen razlog verjeti v resničnost tistega, kar je trdil ali raznašal.</p>	161. člen	Na zasebno tožbo*
Očitanje kaznivega dejanja z namenom zaničevanja	<p>Kdor z namenom zaničevanja komu očita, da je storil kaznivo dejanje ali da je bil obsojen zaradi kaznivega dejanja ali to z istim namenom komu pove.</p>	162. člen	Na zasebno tožbo*
Javna objava kaznivih dejanj zoper čast in dobro ime	<p>Odgovorni urednik oziroma tisti, ki ga je nadomeščal, se za kazniva dejanja iz 158. do 165. člena zakonika, ki so storjena z javno objavo teh dejanj v časopisih in revijah, radijskih in televizijskih programih, elektronskih publikacijah, na teletekstu ali v drugih oblikah dnevnih ali periodičnih publikacij ali na spletnih straneh, kaznuje v mejah kazni, predpisane za kaznivo dejanje, razen če je šlo za prenos oddaje v živo in teh dejanj ni mogoče preprečiti.</p> <p>Enako se kaznuje izdajatelj ali tiskar, če je bila javna objava kaznivih dejanj iz 158. do 165. člena kazenskega zakonika storjena po neperiodični tiskani publikaciji, in izdelovalec, če je bila storjena po gramofonski plošči, na zgoščenkah, filmu, DVD-ju in drugih videosredstvih, zvočnih ali podobnih sredstvih, ki so namenjene širšemu krogu ljudi.</p>	166. člen	Na zasebno tožbo*

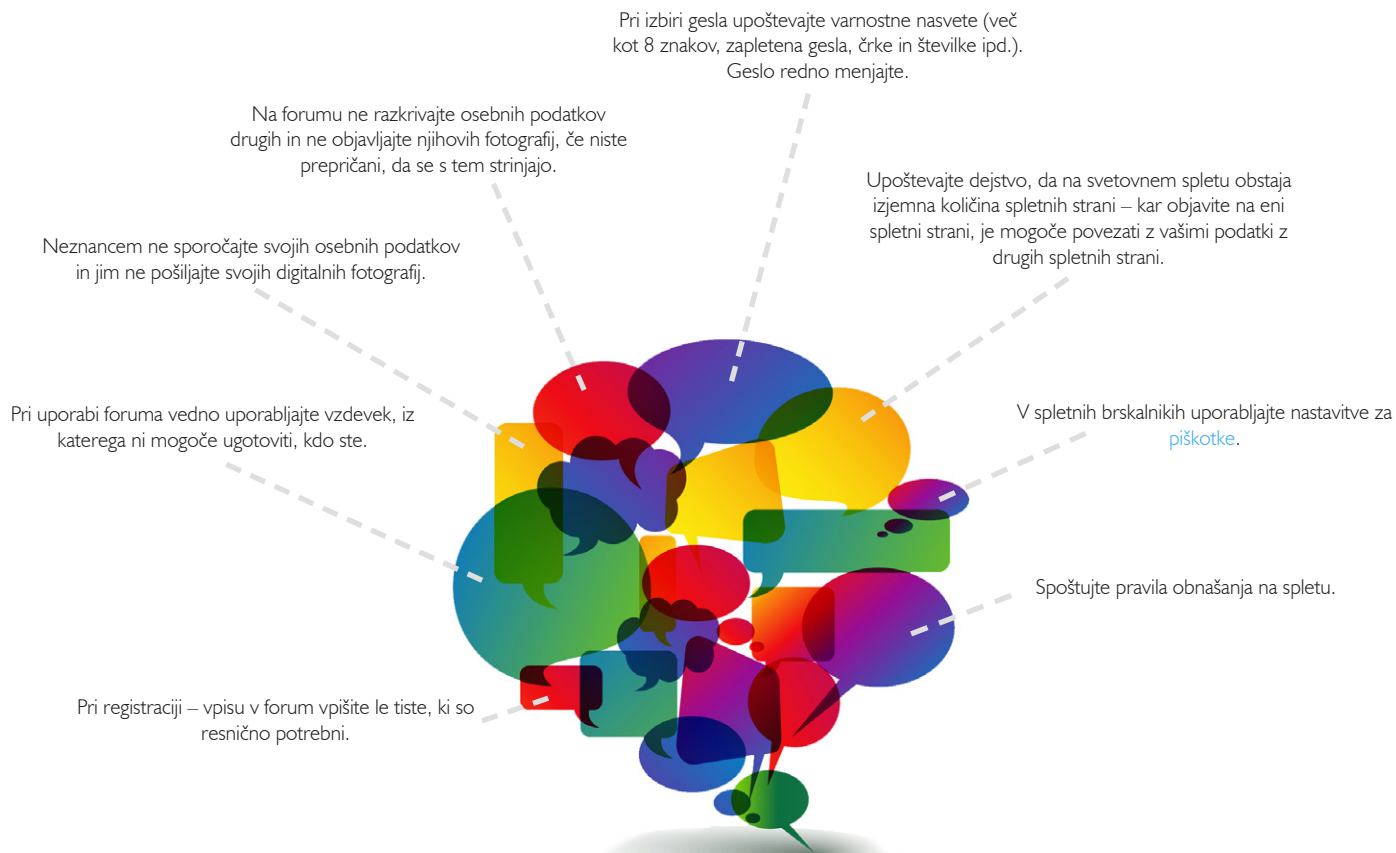
Iskanje "krivca"

Kaznivo dejanje	Opis kaznivega dejanja	Člen KZ-I	Začetek
Javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti	<p>Kdor:</p> <p>javno spodbuja ali razpihuje narodnostno, rasno, versko ali drugo sovraštvo, razdor ali nestrpnost, ali spodbuja k drugi neenakopravnosti zaradi telesnih ali duševnih pomanjkljivosti ali spolne usmerjenosti;</p> <p>kdor javno širi ideje o večvrednosti ene rase nad drugo ali daje kakršnokoli pomoč pri rasistični dejavnosti ali zanika, zmanjšuje pomen, odobrava, omalovažuje, smeši ali zagovarja genocid, holokavst, hudodelstvo zoper človečnost, vojno hudodelstvo, agresijo ali druga kazniva dejanja zoper človečnost</p> <p>Če je dejanje iz prejšnjih odstavkov storjeno z objavo v sredstvih javnega obveščanja, se kaznuje tudi urednik oziroma tisti, ki ga je nadomeščal, s kaznijo iz prvega ali drugega odstavka tega člena, razen če je šlo za prenos oddaje v živo in dejanj iz prejšnjih odstavkov ni mogel preprečiti.</p>	297. člen	Po uradni dolžnosti.

Napotki za uporabnike forumov

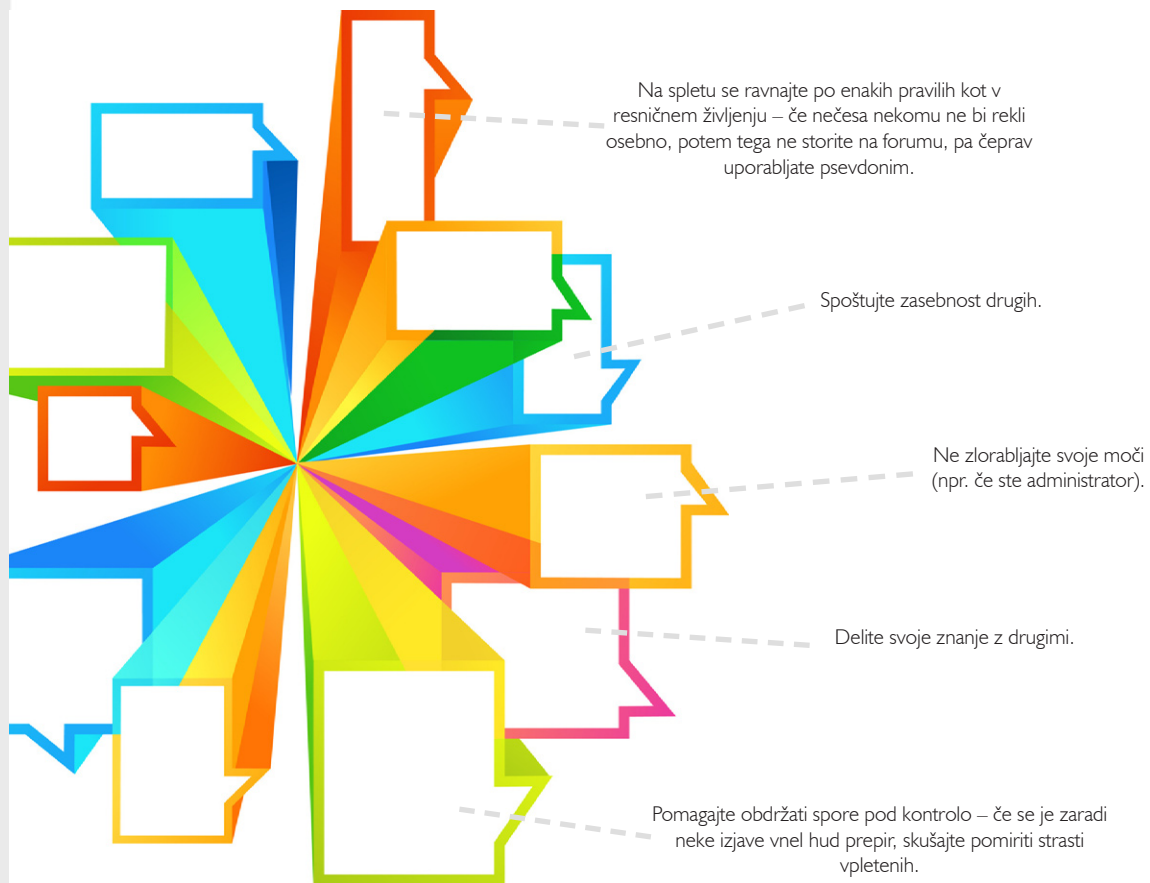
[Nekaj pravil obnašanja na spletu](#)

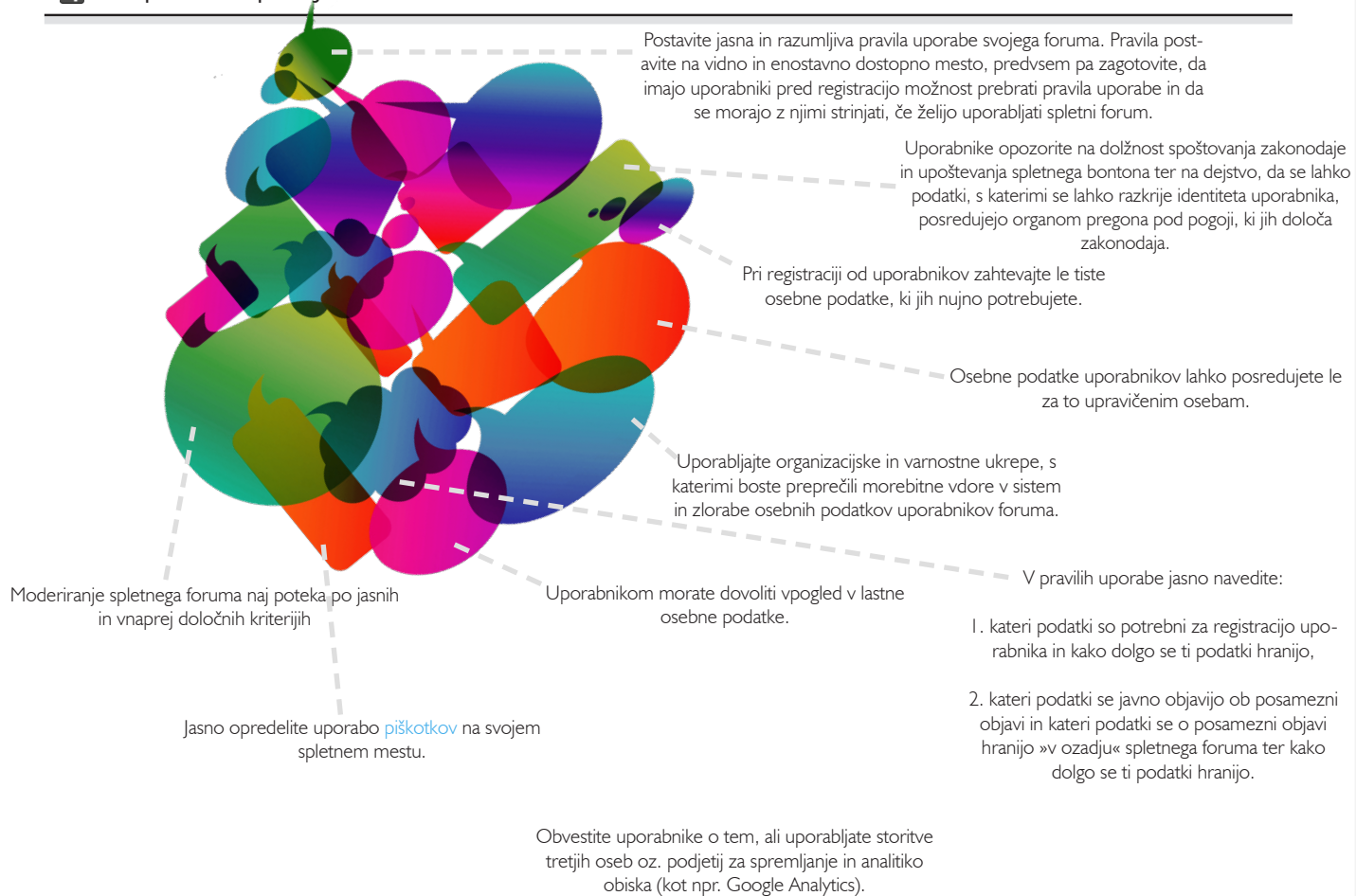
Nekaj pravil obnašanja na spletu

[Napotki za uporabnike forumov](#)

Napotki za upravljalce forumov

Zaključek

Svet interneta nam pogosto daje občutek, da gre za svet, kjer veljajo drugačna pravila – kjer pravzaprav pravil ni. Domnevna anonimnost z uporabo vzdevkov nam daje navidezno zaščito pred zunanjim svetom, pod vplivom katere si pogosteje upamo storiti ali reči več, kot bi sicer. Vendar pa tudi na internetu obstajajo pravila, norme in zakonodaja, ki jih je treba spoštovati. Tako npr. še vedno ne smemo ozmerjati sogovornika na forumu in širiti sovraštva zoper pripadnike določenih skupin, po drugi strani pa moramo spoštovati različnost mnenj in dovoliti svobodo izražanja tudi drugim. Prav tako pa moramo tudi na spletu spoštovati pravila o varstvu zasebnosti. Pri tem moramo tako paziti na svojo zasebnost kot tudi varovati zasebnost drugih. V spletnem okolju je namreč zaradi hitrosti in enostavnosti širjenja informacij zasebnost posameznika še toliko bolj ogrožena in ima njena zloraba lahko zato še toliko hujše posledice.

Predvsem pa je pomembno, da se zavedamo, da na spletu še vedno komuniciramo z ljudmi – s posamezniki in ne z računalniki. Zato je prav, da spoštujemo pravila obnašanja in se s posameznikom, s katerim govorimo, pogovarjamo, kot da bi stal pred nami, ter se ne zanašamo na svojo anonimnost. Premalo se zavedamo, da naše obnašanje na spletu pušča sledi, zato anonimnost na spletu ni zagotovljena. Preden torej ravnete nepremišljeno in koga razžalite ali objavite kakšno opolzko fotografijo, premislite, ali ste pripravljeni nositi posledice, če vas razkrinkajo. Premislite pa tudi, kako bi se počutili, če bi nekdo to storil vam.

[Spletno oko](#) je slovenska spletna prijavna točka, kjer lahko anonimno prijavite otroško pornografijo in sovražni govor na internetu

Projekt [SAFE.SI](#) je točka osveščanja o varni rabi interneta v Sloveniji. Na njihovi spletni strani [www.safe.si](#)

Deskanje po varnih vodah, Gradiva za učitelje, izdajatelj SAFE-SI, Ljubljana 2008

Družinski paket za varno deskanje: osvojite internet, izdajatelj SAFE-SI, Ljubljana 2008

[Do's and don'ts on online forums](#), Imp's Internet Guide

[Online Forums](#), Imp's Internet Guide

 [O dokumentu](#)

Namen dokumenta:	Smernice opozarjajo na nevarnosti zlorabe osebnih podatkov, posega v zasebnost oz. drugih zlorab, ki so pogoste na spletnih forumih ter podajajo nasvete uporabnikom in upravljavcem spletnih forumov, kako preprečiti takšne zlorabe in kako ravnati, ko do zlorab pride.
Ciljne javnosti:	Uporabniki in upravljavci spletnih forumov
Status:	Javno.
Verzija:	1.0
Datum verzije:	31. 5. 2010
Avtorji:	Informacijski pooblaščenec.
Ključne besede:	Smernice, spletni forumi, komentarji, varstvo osebnih podatkov, kazniva dejanja zoper čast in dobro ime, sovražni govor, spletni bonton, odgovornost ponudnikov storitev informacijske družbe.